

Strokovna ekskurzija Belgija in Nizozemska od 27.9.2015 do 1.10.2015

Združenje pridelovalcev sladkorne pese Slovenije, Evropski poslanec Franc Bogovič (SLS/EPP) in Turistagent, potovalna agencija Ptuj smo organizirali strokovno ekskurzijo v Belgijo in Nizozemsko med 27.9. in 1.10. 2015. Namen strokovne ekskurzije je spoznati in videti primere dobre prakse, ter pomen sladkorne pese na gospodarstvo. Na osnovi novih spoznanj in dognanj imamo željo da ta znanja in primere dobre prakse implementiramo v slovensko gospodarstvo.

Na strokovno ekskurzijo smo povabiti vse tiste kateri se zavzemajo za ponovno pridelavo in predelavo sladkorne pese v Sloveniji. Verjamemo, da se z novimi spoznanji še bolj lahko zavzimate za naše skupne cilje, zaradi tega smo tudi organizirali strokovno ekskurzijo v Belgijo in Nizozemsko.

FRANC BOGOVIČ

Poslanec Evropskega parlamenta (SLS/EPP)

EPP Group

SLS
Slovenska ljudska stranka

Združenje
sladkornih
pridelovalcev
Slovenije

1. dan

EU Parlament

V prihodu v Bruselj nas je pred Evropskim parlamentom sprejel EU poslanec in soorganizator g. Franc Bogovič. Na čigar povabilo smo si ogledali evropski parlament in se seznanili z delom parlamenta ter poslanca g. Bogoviča.

Slike ogleda Bruslja in Evropskega parlamenta si lahko ogledate [TUKAJ](#).

CIBE (CONFEDERATION INTERNATIONALE DES BETTERAVIERS EUROPEENS) - (Združenje pridelovalcev sladkorne pese Europe).

Sprejela nas je direktorica CIBE gospa Elisabeth Lacoste. Predstavila nam je kratko zgodovino, področje delovanja, ter njihovo videnje pridelavo sladkorne pese v bodoče. Združenje je bilo ustanovljeno 1927 in ima danes 23 držav članic (150.000 pridelovalcev, 1,5 milj ha površin sladkorne pese). Vloga združenja je v zastopanju interesov pridelovalcev sladkorne pese proti EU institucijam, lobiranje in promocija pridelave sladkorne pese. Veliko pozornost polagajo spremljanju svetovnih trendov, ter razvoju pridelave sladkorne pese. Njihove projekcije kažejo da bodo pogoji pridelave pese naprej zaostreni in je nujno vlagati v aplikativne raziskave za povečanje donosov. Za obstoj sektorja v takšnem obsegu so pomembni razvoj sort in tehnologij, ustrezni stroški dela in energije, ravnovesje med pridelavo in predelavo, razvoj orodij za zmanjšanje tveganj, novi strukturni skladi, usklajevanje z WTO in zaviranje prostih tokov.

Prezentacija: [CIBE Presentation 28 september 2015](#)

Slike združenja CIBE si lahko ogledate [TUKAJ](#).

2. dan

IRBAB - Institut Royal Belge pour l'Amélioration de la Betterave (Belgijski inštitut za sladkorno peso), Tienen

To je kraljevski Inštitut ki je bil ustanovljen leta 1932. , ki je sprejet tudi s strani Vlade. V Belgiji in na Nizozemskem pridelajo povprečno 12 – 14 t biološkega sladkorja na ha, pridelek sladkorja raste letno okrog 3%. Opravljajo samo aplikativne raziskave in poskuse, ki imajo za cilj pridelati čim več sladkorja/ha in ohranjanje okolja. Z raziskavami so ugotovili, da na pridelek vpliva največ kakovosten semenski material (70%), poleg tega pa tudi izgube ob spravilu (20%) in varstvo pred škodljivimi organizmi (10%). V Belgiji pridelujejo sladkorno peso na 56.000 ha in je povprečni letni donos 14,5 t sladkorja/ha. Največji problem je preozek kolobar, ki je v glavnem 3-letni, priporoča pa se 4-5 letni kolobar.

Prezentacija: [IRBAB – Presentation 2015](#)

Slike Inštituta IRBAB si lahko ogledate [TUKAJ](#).

Tienen Sugar Factory – tovarna sladkorja, Tienen

Tovarna je del globalne skupine Südzucker Group, 50% lastniki so kmetje. Delajo na 4 področjih: 50% sladkor, 25% cikorija, 15% bioetanol, 10% sadje. Proizvedejo 570.000 t sladkorja letno. Povprečna oddaljenost pridelovalcev od tovarne je 46 km. Pobiranje in čiščenje sladkorne pese je organizirano s strani tovarne.

Po kratki predstavitvi je sledil ogled proizvodnje sladkorja.

Slike tovarne sladkorja Tienen si lahko ogledate [TUKAJ](#).

SESVANDERHAVE – proizvodnja semena, Tienen

Pridelujejo seme 360 sort za Evropo, Afriko in Azijo. Zaposlujejo 520 ljudi v 22 državah, prodajajo v več kot 50 držav po svetu. Glavni cilj pri vzgoji sort je visok pridelek sladkorja, kot tudi nadzor bolezni in abiotskega stresa (suša, vročina). Na vseh tržiščih, kjer prodajajo seme, imajo poskusne površine (120.000 parcel). Na leto razvijejo do 12.000 novih genotipov. Po obširni predstavitvi je sledil ogled tovarne.

Slike Semenarne SESVanderHave si lahko ogledate [TUKAJ](#).

3. dan

Wageningen University & Research center, Lelystad (raziskovalni center Univerze Wageningen v Lelystad-u)

Ogledali smo si poskusno – raziskovalni center Lelystad Univerze v Wageningenu, ki obsega 1.700 ha površin za poskuse. Ukvarjajo se z raziskavami iz področja kmetijstva v povezavi z

industrijo. Poudarek je bil na ogledu pilotne naprave za ekstrakcijo sladkorne pese. Pesa razrežejo na 2-3 mm koščke, dodajo vodo s temperaturo 65°C in kašo obdelajo v vakumskem reaktorju, kjer celice eksplodirajo, po dodatku kvasa in nekajdnevni fermentaciji nastane etanol.

Seminar na lokaciji Accres

Vodstvo poskusnega centra Univerze v Wageningenu je organiziralo seminar na lokaciji v Accresu z naslednjimi predavanji:

- Rabobank; direktor Daan Dijk: **Biorafinerije kot platforma za izgradnjo biogospodarstva**
Predstavitev največje kmetijske banke na svetu in njihovo stališče do predelave sladkorne pese. Ko bodo padle kvote za sladkor, bo večja konkurenčnost in večja produkcija sladkorja v EU, zato je pomembno vprašanje na kakšen način ohraniti oziroma povečati dodano vrednost sladkorne pese napram ostalim poljščinam. Zaključek gospoda Dijk-a je bil, da bo kmetijstvo prevzelo osrednjo vlogo v post naftni eri, lastniki velikih blagovnih znamk želijo boljše, cenejše in obnovljive produkte, bio-kemična industrija ne vpliva na oskrbo s hrano, EU drži močno pozicijo z sladkorno peso kot surovino, Sladkorna platforma vodi verigo dodane vrednosti v kemični industriji, združenje kmetijstva in kemične industrije lahko pripelje do prenove kmetijskega sektorja in ima pomembno vlogo pri trajnostni re-industrializaciji evrope.

Prezentacija: [Accres DSD](#)

- Raziskovalni oddelek za hrano in bioproducte na Wageningen University; vodja Ana Lopez Contreras: Od sladkorja do biogoriva in biokemikalij

Raziskujejo, katere produkte lahko dobimo iz sladkorne pese oziroma sladkorja in kako so ti uporabni, ter tržno zanimivi za končne izdelke, peljejo celoten razvoj od raziskav do tržnih produktov. Tako npr. raziskujejo predelavo v sladkor, nato v etanol, ki se lahko uporabi kot pogonsko gorivo ali pa predela naprej v etilen in ta naprej v druge končne izdelke (umetne mase).

Prezentacija: [EC Sugar Platform Lelystad AMLC](#)

- Dutch Ministry of Economic Affairs, namestnica direktorja Ministrstva za gospodarstvo,

oddelka za biomasno ekonomijo, Karin Wenstick;

Ambicije Nizozemske

Na Nizozemskem je kmetijstvo del ministrstva za gospodarstvo in na tem ministrstvu pripravljajo analize in usmeritve za kmetijstvo. Težijo k temu, da imajo kmetijski pridelki čim večjo dodano vrednost, zato se izogibajo uporabi biomase za energijo in ogrevanje, ampak težijo k višji dodani vrednosti (npr. kozmetika). Uporabo biogoriv vzpodbujajo tam, kjer ni druge možnosti (npr. težki transport). Ker so po njihovem materiali iz bio-surovin prihodnost, so izdali katalog bio-materialov, primernih za gradnjo in embalažo. Na nivoju ministrstva povezujejo 8 regionalnih grozdov, kamor so vključene tudi univerze in raziskovalne institucije ter partnerji iz tujine. Tako trenutno teče 700 projektov, ki so financirani s strani različnih firm v višini 250 milij EUR in s stani države v višini 70 milij EUR. V projektih so osredotočeni na surovine kot so sladkorna pesa, krompir, trava, mleko in les s poudarkom na zmanjšanju administrativnih ovir in poenotenju EU politik. Ministrstvo ureja tudi platformo: BioBasedEconomy.nl.

Prezentacija: [Karin Weusting 30 september 2015](#)

- Poskusni center ACRRES – Application Center for Renewable Resources; direktor Herman Schoorlemmer: **Partner v inovacijah čiste tehnologije**

Nizozemska ima samo eno univerzo za kmetijstvo. Ta ima več oddelkov in 5 poskusnih postaj na različnih tipih zemlje. Glavna usmeritev raziskav je spreminjanje kmetijskega gospodarstva iz linearnega v krožno t.j. trajnostni razvoj. Potrebne so tehnološke, ekološke in družbene rešitve, ter raziskave. Raziskave financirajo podjetja, EU, Vlada Nizozemske in regijska Vlada. V poskusnem centru je zaposlenih 20 oseb, glavna področja raziskav: alge, bio-rafinerija, bio-plin, bio-materiali za gradnjo.

Prezentacija: [ACRRES 30 september 2015](#)

- Biobased Delta, direktor Rop Zoetemeyer: **Kmetijstvo dopolnjuje kemijo**

Njihova naloga je povezovanje kmetijstva in kemije. Tvorijo t.i. Triple Helix = povezovanje industrije, Vlade, univerze. Glavni del programa je predelava sladkorne pese in novi koncept rafinerij, ki spreminjajo lesno celulozo v sladkor za etanol in v lignin.

Prezentacija: [Rop Zoetemeyer Lelystad 30 September 2015](#)

- Beta Process bioenergy, delničar družbe, Hans van Klink; **Neposredna obdelava organskih materialov, restart pridelovanja sladkorne pese**

Delajo na direktnem procesiranju organskega materiala, predvsem sladkorne pese, raziskujejo pa tudi možnost uporabe olupkov krompirja in jabolk. Družba je bila ustanovljena leta 2006, vključujejo številne strokovnjake in univerze in so vezni člen med pridelovalci in industrijo. Menijo, da je ob ustrezni organiziranosti in poslovnem modelu za Slovenijo pridelava in predelava sladkorne pese lahko dobičkonosna.

Prezentacija: [Presentation Acrres visit Slovenia](#)

- LEI – oddelek WUR; Bert Smith, član raziskovalne skupine: **Izvedljivost neposredne predelave sladkorne pese v Sloveniji**

Opravili so preliminarno raziskavo o smiselnosti pridelave sladkorne pese v Sloveniji. Treba se je zavedati, da se sladkorne pesa ne more kupiti na tržišču, ter je potrebno motivirati proizvajalce sladkorne pese da jo proizvajajo, pridobiti kapital ter poskrbeti za organizirano setev, svetovanje in spravilo pridelka.

Prezentacija: [Direct processing sugar beet Slovenia 30 September 2015](#)

Glavne ugotovitve:

- v kmetijstvo je na Nizozemskem pomembna gospodarska panoga in je zato vključeno v okvir gospodarskega ministrstva,
- v jasni cilji in aktivno sodelovanje vseh (kmetje, industrija, znanost, vlada) v skupno dobro, ne glede na politično pripadnost ali usmerjenost,

- v visoka strokovnost na vseh nivojih od vzgoje sort, semenarstva do tehnologije pridelave in predelave, ter celovitost raziskav od surovine do tržnega produkta (praktična vrednost raziskav),
- v intenzivno usmerjanje v predelavo sladkorja v smislu nove dodane vrednosti osnovni surovini (etanol),
- v poteka že intenzivna priprava na obdobje po letu 2017, ko se bodo sprostile kvote (priprava projekcij, investiranje v nove linije, produkte, skladišča),

Slike ogleda posestva Acrres in seminarja si lahko ogledate [TUKAJ](#) .

Zaključek:

Po vseh predstavitev, ogledih in opravljenih razgovorih s strokovnjaki lahko povzamemo, da je kljub velikim spremembam ponovna pridelava sladkorne pese ob ustrezni organiziranosti v Sloveniji možna in ekonomsko upravičena. Vendar bo zaradi razpoložljivih površin in s tem povezane ekonomske upravičenosti smer predelave sladkorne pese v prihodnosti popolnoma drugačna kot smo si do nedavnega še predstavljali.

Najpomembnejši napotek, ki smo ga dobili in je hkrati tudi naš zaključek je, da je za uspešno izvedbo projekta potrebna povezanost in sodelovanje vseh akterjev (pridelovalcev, predelovalcev, fakultet, države, itn.)

Slike ogleda Amsterdama in Nizozemske si lahko ogledate [TUKAJ](#) .

Ostale povezave:

Videoposnetki s komentarji in mnenji evropskega poslanca Franca Bogoviča o dogodku in obetih za pridelavo sladkorne pese:

- [Zaključni govor poslanca na seminarju v Acres](#)
- [Franc Bogovič o prispevku k obuditvi pridelave sladkorne pese v Sloveniji](#)
- [Franc Bogovič o pogledu EU na pridelavo sladkorne pese v Sloveniji](#)
- [Franc Bogovič o politični volji v Sloveniji za ponovno pridelavo sladkorne pese](#)
- [Franc Bogovič o njegovem delu v Evropskem parlamentu na področju kmetijstva](#)

Video posnetki:

- [STROKOVNA EKSKURZIJA KTV Belgija – Nizozemska](#)
- [STROKOVNA EKSKURZIJA ZPSPS Belgija – Nizozemska](#)

Pripravil:
mag. Vladimir Hunjadi